

K. 5009 / 886. /

A NYIREGYHÁZI

ÁG. HITV. EVANG.

HATOSZTÁLYU GYMNASIUM

XIX-DIK

ÉRTESITŐJE

A Z 1882|83. ISKOLAI ÉVRŐL.

KÖZLI:
SZLABOCZKY IMRE,
E. É. IGAZGATÓ.

NYIREGYHÁZA,
NYOMATOTT PIRINGER és JÓBA KÖNYVNYOMDÁJÁBAN.

1883.

A NYIREGYHÁZI
ÁG. HITV. EVANG.
HATOSZTÁLYU GYMNASIUM

XIX-dik

ÉRTESITŐJE

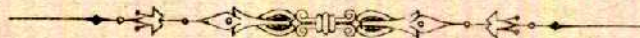
AZ 1882/83. ISKOLAI ÉVRŐL.

KÖZLI:

SZLABOCZKY IMRE,

E. É. IGAZGATÓ.

NYIREGYHÁZA,
NYOMATOTT PIRINGER és JÓBA KÖNYVNYOMDÁJÁBAN.
1883.

Tanári kar.

I.

Kormányzat.

A gymnasium élén egy, az alapítvány-levél kivánalmi szerint az egyháztanács által 6 évre választott iskolai tanács áll kettős világi és egyházi elnökséggel.

ELNÖKSÉG:

Palánszky Sámuel iskolai felügyelő és Farbaky József lelkész.

TAGOK:

Bartholomaeidesz János lelkész-főesperes, Barzó János, Bencs László, Hölcz József alap. pénztárnok, Jánoszi András, Jozska János, Kacska János, Kerekréthy Miklós, Kubassy Arthur gymn. pénztárnok, Leffler Sámuel, Májerszky Béla, Dr. Meskó Pál, Dr. Meskó László, Pataky Lajos egyh. gondnok, Somogyi Gyula, Zajác József. A gymnasiumi rendes tanárok s az ev. népiskolák igazgató-tanítója.

Folyó- szám	Tanár neve	Mióta tanár?	Tantárgy	Heti óra- szám
1	Chotvács Ágost, r. tanár, az V. osztály főnöke.	1874	Vallástán I—II. Német I—VI. Görög V—VI.	22
2	Kovács Janos, r. tanár, a IV. osztály főnöke, könyvtárnok	1865	Vallástán III. IV. Latin III. IV. Mennyiségtan III. IV. Mértan I.	22
3	Leffler Sámuel, r. tanár, az I. osztály főnöke, tápinté- zeti bizottság és isk. tanács jegyzője; a fillér egylet és az önképzőkör elnöke, az ifjúsági könyvtár őre.	1874	Latin I. II. V. VI.	22
4	Martinyi József, r. tanár, a VI. osztály főnöke, a tanári értekezlet jegyzője.	1868	Vallástán V. VI. Magyar III. VI. Történet V. VI. Rajz I—VI.	28
5	Materny M. Lajos, r. tanár, a III. osztály főnöke, a ter- mészettani szertár őre, a középtano- dai tanár-egylet rendes tagja.	1875	Földrajz-történet II. III. IV. Természettan III. IV. Mennyiségtan V. VI. Mértan II.	22
6	Szlaboczky Imre, r. tanár, a II. osztály főnöke, a ter- mészettan gyűjtemény őre, tápinté- zeti ephorus, e. é. igazgató.	1873	Számítan I. II. Természettan I. II. V. VI. Magyar nyelv I. II. Vegyten IV.	22
7	Nagy Lajos, énekvezér és orgonista az ág. ev. egyházban.	1868	Egyházi és műének I—VI.	4
8	Kontra Vazul, hitelemző, egri érsekmegy. áldozár.	1881	Róm. kath. vallás I—VI.	6
9	Stoffan Lajos, ev. tanító.	1882	Testgyakorlat I—VI.	4
10	Guttmann Jakab, izr. hit- és főelemi tanító.	1876	Izr. vallást. I—VI.	3

III.

Az 1882/83-ik tanévben elvégzett tananyag.

I. Osztály.

Főnöke: *Leffler Sámuel*.

Vallás. Het. 2 óra. Ker. kathekizmus. Tk. Sztehlo. Uj-testamenti bibliai történetek. Tk. Varga. Tanár: Chotvács Ágost.

Latin nyelv. Het. 6 óra. Alaktan, a verba deponentia hajlításáig; szavak emlékelése; az alaktannak megfelelő fordítási gyakorlatok elemző taglalása; házi dolgozatok az irás-, név- és igeragozás begyakorlására. Tk. Szénássy S. Tanár: Leffler Sámuel.

Magyar nyelv. Het. 3 óra. Hangtan. Hangsere. Szótagolás. A szók helyes írása. Nagy kezdőbetük. Szótan. Névragozás. Igeragozás. Megfelelő gyakorlatok és olvasmányok. Szavalás Tk. Ihász Gábor. Olv. k. Erdélyi Indali P. Tanár: Szlaboczký Imre.

Német nyelv. Het. 2 óra. Olvasás, irás, határozott- és határozatlan névelő, fő- és melléknév; folytonos fordítás és írásbeli gyakorlatok. Tk. Szemák. Tanár: Chotvács Ágoston.

Földrajz. Het. 2 óra. Általános földrajzi fogalmak magyarázata. A mértani s természettani földrajz elemei. Európa általánosan, s a Földközi tenger melletti országok részletesen. Tk. Batizfalvy J. Tanár: Martinyi József.

Számítás. Het. 2 óra. Négy alapszámítás egy és többnemű egész számokkal és tizedes törtekkel; szétbontás, összevonás; közösleges törtek. Tk. Mocnik-Szabóky. Tanár: Szlaboczký Imre.

Mértan. Het. 2 óra. Vonalak. Szögek, háromszögek. Tk. Mocnik-Szabóky. Tanár: Kovács János.

Természettudomány. Het. 2 óra. Állattan: emlősök, madarak, hüllők, halak, kétélűek, rovarok. Tk. Pokorny-Dékány. Tanár: Szlaboczký Imre.

Rajz. Het. 1 óra. Landau és Schröder vezérfonala szerint. Tömegtanítás. Tanár: Martinyi József.

Művészet. Het. 2 óra. Hangképzési gyakorlatok, tekintettel a hangok állására, időtartamára és erejére; gyakorlatilag bevezetve a hanglépesök, tetrachorda és hanglétrák ismeretébe. A hangtér- és hangjegy-állvány ismertetése, a hangjegyek állásának a hangjegy-állványon, számokkal való megkülönböztetése. Hangtalálási gyakorlatok. Több szólamú éneklésnél a szólambeli önállóságot célzó előgyakorlatok. Két- és három-szólamú énekdarabok gyermekkarban. Tanár: Nagy Lajos.

Testgyakorlat. Het. 2 óra, az őszi és tavaszi hónapokban. Szabad- és szergyakorlatok. Tanár: Stoffan Lajos.

II. osztály.

Főnöke: *Szlaboczký Imre*.

Vallás, mint az első osztályban.

Latin nyelv. Het. 5 óra. Az alaktan befejezése. Hatvan kisebb-nagyobb összefüggő olvasmány elemző taglalása és részben emlékelése. Házi dolgozatok. Tk. Szénássy S. Tanár: Leffler Sámuel.

Magyar nyelv. Het. 3 óra. Szóragozás. A főnév-, melléknév-, névelő- és számnév használata a mondatban. Névmások, igetán. A helyesírás általános szabályai. Költemények emlékelése s mondattani elemzése. Írásbeli dolgozatok. Tk. Mártonffy. Olv. k. Erdélyi I. Tanár: Szlaboczký Imre.

Német nyelv. Het. 2 óra. Az első osztályban tanultak ismétlése mellett a számnév, névmás; a segéd-, gyöngé- és erős igék ragozása, folytonos fordítás és írásbeli gyakorlatok. Tk. Szemák. Tanár: Chotvács Ágoston.

Földrajz. (első félévben) het. 4 óra. Európa közép nyugati és északi része. Ázsia. Térképrajzolás. Tk. Batizfalvy. Tanár: Materny Lajos.

Történelem. (második félévben) het. 3 óra. Az ókorból: Assyria, Babylonia, India, Görögország és Róma története a császárokig. Tk. Ladányi G. Tanár: Materny Lajos.

Számítás. (első félévben) het. 3 óra. Viszonyok, arányok; egyszerű hármasszabály; százalékszámítások. Tk. Mocnik-Szabóky. Tanár: Szlaboczký Imre.

Mértan. (második félévben) het. 3 óra. A négyszögek és sokszögek szerkesztése s főbb tulajdonságaik ismertetése. Területszámítás. Idomok átalakítása és felosztása. Pythagorasi tétel. Egyenes vonalok arányossága, háromszögek hasonlósága. Tk. Mocnik-Szabóky. Tanár: Materny Lajos.

Természetrojz. Het. 3 óra. Ásványtan. Tk. Dr. Szabó József. Növénytan. Tk. Pokorny-Dékány. Tanár: Szlaboczky Imre.

Rajz. Het. 2 óra. Landau és Schröder vezérfonala szerint. Tömegtanítás. Tanár: Martinyi Lajos.

Műének, mint az első osztályban.

Testgyakorlat, mint az első osztályban.

III. osztály.

Főnöke: *Materny M. Lajos.*

Vallás. Het. 2 óra. Keresztény hittan és erkölcstan. Palmer után füzetek szerint. Tanár: Kovács J.

Latin nyelv. Het. 6 óra. Az alaktan ismételése. Mondattan: Bartal és Malmosi mondattan vázlatából a bevezetéstől az összetett mondatokig; a hozzá tartozó gyakorlatokkal. Szamosi Tirocinium poeticumból 70 sor vers, 32 mese, alaktanilag és mondattanilag elemezve, fordítva és emlékelve. Corneliusból „Miltiades“ fordítva, „Aristides“ emlékelve is. Tanár: Kovács J.

Magyar nyelv. Het. 3 óra. Mondattan, szóvonzat. Olvasmányok s az olvasottak mondattani elemzése. Írásbeli dolgozatok. Szavalás. Tk. Imre S. Olv. k. Baráth. Tanár: Martinyi József.

Német nyelv. Het. 2 óra. Az alaktan rendszeresen. Olvasmányok, fordítások, kisebb darabok emlékelése. Írásbeli gyakorlatok. Tk. Ballagi. Olv. k. Felsmann. Tanár: Chotvács Ágoston.

Földrajz. (első félévben) het. 3 óra. Amerika és Ausztrália. A mennyiség- és természettani földrajz alapvonalai. Tk. Batizfalvy és Környei. Tanár: Materny Lajos.

Történelem. Het. 3 óra. Róma története a köztársaság keletkezésétől; közép- és ujkor. Tk. Ladányi G. Tanár: Materny Lajos.

Mennyiségtan. Het. 3 óra. Első félévben: Betűszám-tan, hatvány- és gyökmennyiségek, Második félévben mértan: Kör, kerület, hajtalék és mentelék Tk. Mocnik-Szabóky. Tanár: Kovács János.

Természettan. (Második félévben) het. 3 óra. A testek általános tulajdonságai; a hő; a hideg és légnemű testek egyensulya és mozgása. Delejesség és villanyosság. Tk. Greguss. Tanár: Materny Lajos.

Rajz. Het. 2 óra. Szabadkézi rajz. Tanár: Martinyi József.

Műének. Het. 2 óra. Négyszólamu énekdarabok vegyes karban. A tanított műdarabok homophon, részben polyphon alakban vannak tartva. Az ág. ev. tanulókkal egyházi melódiák ismételése. Tanár: Nagy Lajos.

Testgyakorlat. Het. 2 óra, az őszi és tavaszi hónapokban. Szabad-, rend és szerygyakorlatok. Tanár: Stoffan Lajos.

IV. osztály.

Főnöke: *Kovács János.*

Vallás, mint a harmadik osztályban.

Latin nyelv. Het. 6 óra. Mondattan a kötőmód használatától a hanyattszó használatáig, megfelelő szó- és írásbeli gyakorlatokkal. Prosodia metrika. Tk. Schultz-Varga. Cornelusból: Themistocles, Alcibiades, Dion, Agesilaus, Timoleon, De regibus szavak, fordítva és elemezve, Thrasybulus, Conon, Iphicrates Phocio emlékelve is. Tirocinium poeticumból. A tavasz, Vulgus amicitias utilitate probat. Birvágy, Arion. Négy Korszak, fordítva és vers-tanilag elemezve. Bartal olvasókönyvéből: 25 gyakorlat magyarból latinra fordítva. Tanár: Kovács János.

Magyar nyelv. Het. 3 óra Mondatkötés. Irálytan. Verstan. Mondattani és verstani elemzések. Költemények emlékelése; írásbeli dolgozatok, különösen ügyiratok készítése. Tk. Imre S. Olv. k. Baráth F. Tanár: Martinyi József.

Német nyelv. Het. 2 óra. Mondattan. Szórend. Olvasmányok fordítása és emlékelése. Írásbeli dolgozatok. Tk. Ballagi Olv. k. Szemák. Tanár: Chotvács Ágost.

Földrajz. (Első félévben) het. 3 óra. Magyarország és Ausztria földrajza. Térképrajzolás. Tk. Scholtz. Tanár: Materny Lajos.

Történelem. (Második félévben) het. 3 (később 4) óra. Magyarország története a honfoglalástól 1848-ig. Tk. Ladányi. Tanár: Materny Lajos.

Mennyiségtan. Het. 3 óra. Első félév: Összetett hármasszabály, kamatos kamatszámítás, társaság-, vegyítés- és lánczszabály, elsőrendű egy- és több ismeretlennel bíró egyenletek. Második félév: Mértan: tömörmértan. Tk. Mocnik-Szabóky. Tanár: Kovács János.

Természettan. (Első félévben) het. 3 óra. A szilárd testek egyensúlya és mozgása. Hangtan és fénytán. Tk. Greguss. Tanár: Materny Lajos.

Vegytan. (Második félévben) het. 3 óra. A vegyítésről általában, vegyképletek, egyszerű- és összetett testek. A nem fémi elemek és fontosabb vegyületeik. Kísérletek. Tk. Dékány R. Tanár: Szlaboczký Imre.

Rajz. Szabadkézi rajz. Het. 2 óra. Tanár: Martinyi J.

Műének, mint a harmadik osztályban.

Testgyakorlat, mint a harmadik osztályban.

V. osztály.

Főnöke: *Chotvács Ágost.*

Vallás. Het. 2 óra, az ó-szövetségi könyvek részletes ismertetése. Egyes könyvek válogatott részeinek olvasása és magyarázata. Tk. Zsarnay. Tanár: Martinyi József.

Latin nyelv. Het. 3 óra. C. Jul. Caesaris. „de bello Gallico“ lib. III-us részletesen fejtegetve és emlékelve: a lib. IV-us cursiv olvasása, előre bocsájtva Gallia földrajzát. P. Ovidii Nasonis, Metam. lib. I. „Deucalion és Pyrrha.“ „Ep. de Ponto ad Maximum“ (I. 9. elegia), Tristium lib. I-us elegia I.-a mindezen részek fordítva, fejtegetve és emlékelve. Irodalomtörténet bevezetés. Mondattan ismétlése. Latin verstan. Iskolai és házi dolgozatok. Fordítási gyakorlatok magyarból latinra, Kolmár-Svábi Tk. szerint. Tankönyvek: Budaváry J. Caesar; Veres I. „Carmina Selecta Ovidii.“ Tanár: Leffler Sámuel.

Görög nyelv. Het. 4 óra. Az alaktanból a hangjelezés, főnév, melléknév, igehatározó, névmás, számnév, a rendes omega végzetű

igék hajlítása Curtius-Kiss nyelvtana szerint, megfelelő szó- és írásbeli gyakorlatokkal Schenkel-Kiss gyakorlókönyvéből. Tanár: Chotvács Ágost.

Magyar nyelv. Het. 3 óra. Költészettan: költői tartalom, anyag, alak, költői irány és fajtái. Verstan. Az elbeszélő és leíró költészet. Olvastatott s fejtegettetett több kisebb nagyobb költői mű, különösen Arany János balladái, Toldija és Toldi estéje. Írásbeli dolgozatok, szavalmányok. Tk. és Olv. k. Torkos L. Tanár: Martinyi József.

Német nyelv. Het. 2 óra. Több prózai és költői darab fordítása, elemzése és emlékelése; irodalmi, szépészeti s nyelvészeti szempontból tárgyalva. Olv. k. Lüben és Nacke. Írásbeli dolgozatok. Tanár: Chotvács Ágost.

Történelem. Het. 3 óra. Ó-kor. Tk. Mangold L. Tanár: Martinyi József.

Mennyiségtan. Het. 4 óra. Algebra: az alapl műveletek algebrai mennyiségekkel, a számok elmélete, közönséges törtek, arányok és aránylatok, hatványozás. Mértan: vonalak, szögek, három-, négy- és sokszögek; területszámítás, körtan. Tk. Mauritz R. és Abel k. Tanár: Materny Lajos.

Vegytan. (Első félévben) het. 3 óra. Fémi elemek és főbb vegyületeik. Szerves vegytan. Tk. Dékány R. Tanár: Szlaboczký Imre.

Természetrész. (Második félévben) het. 3 óra. Ásványtan és földtan Tk. Kriesch. Tanár: Szlaboczký Imre.

Rajz. Het. 1 óra. Szabadkézi rajz. Tanár: Martinyi József.

Testgyakorlat, mint a harmadik osztályban.

VI. osztály.

Főnöke: *Martinyi József.*

Vallás, mint az ötödik osztályban.

Latin nyelv. Het. 6 óra. C. Sallust. Crispi: „Catilina“ jából 35 fejezet. Oratio Ciceronis „pro Archia poeta.“ P. Virgillii M. Aeneidos lib, II-us Bucolic. lib. I. ecloga I; részletesen fejtegetve s nagy részben emlékelve. Iskolai és házi dolgozatok. Fordítások

magyarból latinra, Kolmár-Sváby gyakorlókönyve szerint. Tk. Holub M. és Veress I. Tanár: Leffler Sámuel.

Görög nyelv. Het. 4 óra. Az alaktanból a „mi“ és a rendhagyó ómega végzetű igék Curtius-Kiss nyelvtana szerint. Megfelelő szó- és írásbeli gyakorlatokkal, Schenkel-Kiss gyakorló könyvéből. Olvasmány: az I. félévben összefüggő prózai és költői szakaszok; II. félévben Schenkel Horváth Chrestomathiájából Xenophon Anab. I. és Cirop. I. könyve válogatott fejezeteinek elemzése, fordítása, s részben emlékelése. Tanár: Chotvács Ágost.

Magyar nyelv. Het. 3 óra. I. félévben: Költészettan. Alanyi- és szini költészet. Tk. és Olv. k. Torkos L. II. félévben Szónoklattan: Tk. Verbőczy. Olvastatott több szónoki mű, Kölesei F., Kossuth L. és Cicero magyarra fordított beszédeiből: Írásbeli dolgozatok. Szavalás. Tanár: Martinyi József.

Német nyelv. Het. 2 óra. Első félévben: Költői és prózai darabok olvasása, fejtegetése és emlékelése. Olv. k. Lüben és Nacke. Második félévben: Hermann und Dorothea. Írásbeli dolgozatok. Tanár: Chotvács Ágost.

Történelem. Het. 3 óra. Középkor. Tk. Mangold L. Tanár: Martinyi József.

Mennyiségtan. Het. 3 óra. Algebra: Az alsó műveletek ismétlése, hatványozás, gyökvonás, tizes számrendszer, logaritmusok, elsőfoku egyenletek egy- és több ismeretlennel. Mértan: trigonometria és a stereometriából a szögletes testek. Tk. Mauritz R., Bajusz M. és Abel K. Tanár: Materny Lajos.

Természetrajz. Het. 3 óra. Állattan. Tk. Papp. I. Növénytan, növényboncztan és részletes növénytan. Tk. Papp. Tanár: Szlaboczky Imre.

Rajz. Het. 1 óra. Tanár: Martinyi J.

Testgyakorlat, mint a harmadik osztályban.

IV.

A tanulók névsora, vallása és születéshelye:

I. osztály.

Andrástik József r. k. Nyiregyh.	Mikecz Péter ref. Kemece Szabolcs.
Bencs György ág. ev. Nyiregyháza	Nádassy Gyula ág. ev. Nyiregyh.
Csobay Gyula g. k. K.-Semjén. Szabolcs.	Nádassy József ág. ev. Nyiregyh.
Csengeri Kálmán ág. ev. Nyiregyh.	Paal Andor ág. ev. Erdőbénye Zemplén.
5 Dietz Rezső ág. ev. Nyiregyháza.	35 Puchy András ág. ev. Nyiregyháza.
Deák András ref. Nyiregyháza.	Palicz Kálmán ág. ev. Nyiregyháza. (kilépett)
Dövényi Gyula ág. ev. Nyiregyh.	Pollatsek Géza m. v. Nyiregyháza.
Dudinszky Gyula r. k. Nyiregyh.	Petrikovits Pál ág. ev. Nyiregyh.
Ercsei Bela ref. Nyiregyháza.	Róth Sámuel mész. Nyiregyháza.
10 Fischer Ede mész. v. Miskolcz Borsod.	40 Róth Gyula mész. Mihálydi Szabolcs (kilépett).
Fekete Mihály r. k. N.-Kálló Szabolcs.	Szokol Gyula ág. ev. Nyiregyháza.
Fekete János r. k. N.-Kálló Szabolcs.	Sesztay Emil g. k. Nyiregyháza.
Friedmann Simeon mész. v. Pöröny Abauj.	Szesztay Zoltán ref. Nyiregyháza.
Gaal Ede ág. ev. Nyiregyháza.	Szilágyi Gyula ref. Debreczen Hajdu.
15 Gruden Dezső r. k. Nyiregyháza.	45 Szobonya Nándor ref. Gáva Szabolcs.
Goldstein Antal m. v. Nyiregyháza.	Szamuely Jenő mész. Nyiregyháza.
Guttman Izidor m. v. Nyiregyh.	Szopkó Dezső ág. ev. Szepes-Olaszi Szepes.
Haas Béla ág. ev. Svedlés. Szepes (eltávozott).	Takács István ref. Nyiregyháza.
Holek Sámuel ág. ev. Nyiregyháza.	Thrux Kálmán r. k. N.-Szalonta Bihar.
20 Klein Ernő mész. v. Nyiregyháza.	50 Valkó Rezső ág. ev. Gölniczbánya Szepes.
Klein Ignác mész. v. Nyiregyháza.	Weisz Lajos mész. Rakamaz Szabolcs.
Kovács Gyula ág. ev. Nyiregyháza.	Valent Pál ág. ev. Nyiregyháza.
Kazinczy Béla ref. Gyires Bihar.	Zöllner Gusztáv ág. ev. Gölniczbánya Szepes.
Kazinczy József ref. Gyires Bihar.	Zonntag Márton ág. ev. Nyiregyháza.
25 Klinczko Dániel ág. ev. Kokava Gömör.	
Krausz Pál. m. v. Nyiregyháza.	
Kubacska András ág. ev. Nyiregyh.	
Kerekréthy Miklós ág. ev. Nyiregyháza.	
Labai Antal r. k. Námesztó, Árva.	
30 Maier Ottó ág. ev. Promontor Pest.	

Magántanulók:

- 55 Blau Sándor mész. v. Beregszász.
Klár Sándor mész. Pazony Szabolcs.

- Singer Alvin mész. S.-A.-Ujhely.
Zemplén.
58 Tarczy Kálmán ref. Ó-Vencsellő Szabolcs.

II. osztály.

- Alsó Béla r. k. Budapest.
Asztalos Árpád ág. ev. Nyiregyh.
Baruch Arthur mész. Nyiregyháza.
Barzó György ág. ev. Nyiregyháza.
5 Bergstein József mész. Nyiregyh.
Czesznák Bertalan ág. ev. Nyiregyháza.
Deutsch Henrik mész. Nyiregyh. (kilépett.)
Deutsch Menyhért mész. Nyiregyháza. (kilépett.)
Enyingi Bálint ref. Nyiregyháza.
10 Fábry Károly ág. ev. Nyiregyháza.
Fuchs Aladár mész. Órós Zemplén,
Gerhardt László ág. ev. Nyiregyh.
Glück Béla mész. Dombrád Szabolcs (kilépett).
Guttman Jenő mész. Bodrogyécs Zemplén.
15 Hoffmann Ernő mész. Nyiregyháza.
Iklódi László ref. N.-Kálló Szabolcs.
Inczédi Béla ref. Berczel Szabolcs.
Jánószky János ág. ev. Nyiregyháza (kilépett).
Kalina Lajos ág. ev. Nyiregyháza.
20 Kerekes Gyula r. k. Nyiregyháza.
Klein Lajos mész. Nyiregyháza.
Klein Sándor mész. Nyiregyháza.
Korda Lajos ref. Pazony Szabolcs.
Kovács András ág. ev. Nyiregyh.
25 Krudy Béla r. k. Nyiregyháza.
Lukács István ref. Nyiregyháza.
Komoróczy József ref. Eőr Szab.

- Martinyi Gyula ág. ev. N.-Kálló Szabolcs.
Mauritz Lajos ág. ev. Gölnicz Szepes.
30 Mráz Elek ág. ev. Nyiregyháza,
Murányi Géza r. k. Orosháza Békés.
Nagy Pál ref. Hadház Hajdu.
Balicz Pál ág. ev. Nyiregyháza.
Silberstein Miklós mész. Nyiregyh.
35 Sipos Gyula r. k. Nyiregyháza.
Spira Vilmos mész. Nyiregyháza. (kilépett.)
Szamuely Barna mész. Nyiregyh.
Szobonya Sándor r. k. N.-Károly Szathmár.
Tatár Péter ref. Ramocsaháza Szabolcs.
40 Török László ref. Nyiregyháza.
Verner Miklós mész. Kisvárd. Szabolcs.
Weisz Béla mész. Mérc Szathmár.
Virágh László r. k. N.-Kálló. Szabolcs.

Magántanulók:

- Kállay Emil r. k. N.-Halász Szabolcs.
45 Lissauer Aladár mész. T.-Lök Szabolcs.
Simák Ferencz r. k. N.-Halász Szabolcs.
Weishaus Frigyes mész. Balkány Szabolcs.
Nagy Gyula r. k. N.-Sziget Szabolcs.

III. osztály.

- Burger Pál mész. Nyiregyháza.
Feldheim Salamon mész. Napkor Szabolcs.
Feuermann Gyula mész. Nyiregyh.
Flegmann Adolf mész. Nyiregyh.
5 Gara Alajos mész. Nyiregyháza.
Gömöry János ág. ev. Nyiregyh.

- Gunyecz István, ág. ev. Nyiregyh.
Hosig Ferencz ref. Nyiregyháza.
Jéger József ág. ev. Nyiregyháza.
10 Kalló Antal r. k. Nyiregyh. kilépett.
Klein Frigyes mész. Gáva Szabolcs.
Kollinay Béla r. k. Lőcse Szepes.
Kovács Imre ág. ev. Nyiregyháza.

- Leuchtmann Ignác mész. Nyiregyháza. (kilépett).
15 Löffler Rudolf mész. Nyiregyháza.
Lusztig Sándor mész. Nyiregyháza.
Merle Béla mész. Nyiregyháza.
Molnár Gusztáv r. k. Levelek, Szabolcs.
Nádasy Jenő ág. ev. Nyiregyháza.
20 Nagy Zoltán ref. Hadház, Hajdum.
Prok Gyula ág. ev. Nyiregyháza.
Rausz Sám. ág. ev. Nyiregyh. kilép.

- Soltész Gyula ág. ev. Nyiregyháza
Szesztay László ref. N.-Kálló, Szabolcs.
25 Sztempák Dezső ág. Hadház, Hajdu.
Weisz Ferencz mész. Mérc, Szatm.
Wolf Lajos mész. Nyiregyháza.

Magántanulók:

- Elek János r. k. Lánca, Abauj.
Osvald Sándor r. k. Kopcsa Bihar.

IV. osztály.

- Batári Béni ref. Pazony. Szabolcs.
Bertalan Imre r. k. Saagh. Temes.
Buchner Sámuel mész. Nyiregyháza
Csécsi Sámuel ref. Nyiregyháza.
5 Déry István ág. ev. Nyiregyháza.
Dövényi Károly ág. ev. Nyiregyh.
Engländer Lajos mész. Nyiregyh.
Fintor Kálmán ref. N.-Kálló, Szabolcs.
Fráter Sándor ref. György-Talló, Zemplén.
10 Gara Sándor mész. Nyiregyháza.
Groák Lajos mész. Nyiregyháza.
Guttman Zsigm. mész. Nyiregyh.
Heller Árpád m. Szlanicza. Árvam.
Hoffman Sándor mész. Nyiregyháza.
15 Huszár Kornél r. k. Nagy-Várad. Bihar.
Jármy Géza ref. Laskod. Szabolcs.
Kerekes Ferencz r. k. Nyiregyháza.

- Korányi Endre r. k. Nyiregyháza. (kilépett)
Kovács Ferencz ág. ev. Nyiregyháza.
20 Kozelka Endre r. k. B.-Sz.-Mihály Szabolcs.
Nagy Kálmán ág. ev. Nyiregyháza.
Nagy Pál ág. ev. Gölnicz. Szepes.
Noszágh György ág. ev. Nyiregyháza.
Ruttkay Elemér ref. Laskod. Szabolcs.
25 Székely József ref. M.-Géres. Zemplén.
Velkey Adám r. k. Jászberény. J.-K.-Szolnok. (kilépett)
Wachsmann Jenő mész. Székelyhid. Bihar.
Zeiger Sándor mész. Nyiregyháza.

Magántanuló:

- Virág József r. k. N.-Halász. Szabolcs

V. osztály.

- Andrástik Endre r. k. Nyiregyh.
Balogh Endre r. k. Nyiregyháza.
Bertalan Kálmán ág. ev. Nyiregyh.
Bodnár István r. k. Nyiregyháza.
5 Feldheim Jenő mész. N.-Kálló. Szabolcs.
Fridlieber Sándor mész. Nyiregyh.
Gansel Henrik mész. Nyiregyháza.
Kürtössy Géza, ág. ev. Losoncz. Nógrád.
Leschák Antal r. k. N.-Kálló Szab.

10. Nagy Lajos ref. Böszörmény Hajdu.
Schmotzer Ferencz r. k. Stosz. Szepes.
Szeszich Gyula r. k. Nyiregyh.
Szineg Elemér r. k. Szolnok. J.-N.-Szolnok
Ungár Lajos mész. T.-Keszi. Borsod.
15 Vietorisz József ág. ev. Nyiregyháza.

VI. osztály.

Bugsch Gusztáv ág. ev. Igló.
Szepes.
Diecz Lajos ág. ev. Nyiregyháza.
Nagy Sándor ág. ev. Nyiregyh.
Palugyai Zsigmond r. k. Hugaraj.
Szabolcs.

5 Rochlicz Ignác m. óz. Mándok.
Szabolcs.
Róth Ákos m. óz. Nyir-Bátor. Sza-
bolcs
Szénfy Gyula ág. ev. Nyiregyháza.

V.

A tanórák táblás átnézete.

Osztály	Vallás	Latin	Görög	Magyar	Német	Földrajz és történet	Mennyis. tan I. félév	Term. tu- dományok	Rajz	Ének	Testgya- korlat	Heti óra- szám
I.	2	6	-	3	2	2	4	2	1	2	2	28
II.	2	5	-	3	2	3	3	3	2	2	2	27
III.	2	6	-	3	2	3	3	3	2	2	2	28
IV.	2	6	-	3	2	3	3	3	2	2	2	28
V.	2	5	4	3	2	3	4	3	1	2	2	31
VI.	2	6	4	3	2	3	3	3	1	2	2	31

VI.

Statistikai táblázatok. A gymnasiumi tanulók:

a) vallásra, — előmenetelre nézve s nyelvi viszonyaikat illetőleg.

Osztály	Felvétetett			Vallásra nézve				Előmenetelre		Minő az anyanyelve?			Év közben		Maradt az év végén	
	nyilvános	magán	összesen	ág. ev.	reform.	róm. kath.	gör. kath.	mózes	haladó	ismétlő	magyar	német	tót	kilépett		meghalt
I.	54	4	58	24	10	7	2	15	54	4	54	2	2	3	—	55
II.	43	5	48	12	9	10	—	17	47	1	47	1	—	5	—	43
III.	27	2	29	9	3	5	—	12	28	1	28	1	—	3	—	26
IV.	28	1	29	6	7	7	—	9	28	—	27	1	1	2	—	27
V.	16	—	16	3	1	7	—	5	16	—	16	—	—	—	—	16
VI.	7	—	7	4	—	1	—	2	7	1	6	1	—	—	—	7
Összesen	175	12	187	58	30	37	2	60	179	7	178	6	3	13	—	174

Összesen	Ostály						A tanulók születési éve; a születés polgári állása.	A tanulók születési éve; a születés polgári állása.																
	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.		1856	1863	1864	1865	1866	1867	1868	1869	1870	1871	1872	Értelmiségi	Önálló őstermelők, bérlek	Kereskedők	Iparosok	Magán tisztviselők	Személyes szolgálatot tevők
1	—	—	—	1	—	—	1856	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	1863	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1	—	—	—	—	—	1	1864	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
2	—	—	—	—	—	2	1865	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
8	—	—	1	—	3	4	1866	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
10	—	1	2	4	3	—	1867	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
24	1	3	3	11	6	—	1868	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
39	4	10	8	13	4	—	1869	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
36	15	13	8	—	—	—	1870	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
39	17	15	7	—	—	—	1871	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
27	21	6	—	—	—	—	1872	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
66	20	14	7	16	6	3																		
32	6	12	8	3	5	1																		
45	12	16	10	3	3	1																		
36	17	5	4	6	3	1																		
5	2	1	—	1	—	1																		
3	1	—	—	—	2	—																		

b) A tanulók születési éve; a születés polgári állása.

A tanulók származási helyének áttekintése.

Helynév	Ostály						ÖSSZESEN
	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	
Nyiregyháza városa	33	26	19	15	8	3	104
Szabolcsmegye	9	14	4	6	2	3	38
Abaujmegye	1	—	1	—	—	—	2
Árvamegye	1	—	—	1	—	—	2
Békésmegye	—	1	—	—	—	—	1
Beregmegye	1	—	—	—	—	—	1
Biharmegye	3	—	1	2	—	—	6
Borsodmegye	1	—	—	—	1	—	2
Gömörmegye	1	—	—	—	—	—	1
Hajdumegye	1	1	2	—	1	—	5
J.-K.-Szolnokmegye	—	—	—	1	1	—	2
Nógrádmegye	—	—	—	—	1	—	1
Pestmegye	1	1	—	—	—	—	2
Szathmármegye	—	2	1	—	—	—	3
Szepesmegye	4	1	1	1	1	1	9
Temesmegye	—	—	—	1	—	—	1
Zemplénmegye	2	2	—	2	1	—	7
	58	48	29	29	16	7	187
							142
							45

Adatok az 188²/₃-dik tanév történetéhez.

(Az igazgatónak a tanévet befejező zárünnepélyi jelentéséből.)

Miután az elmúlt évi augusztus hó 31-dik és szeptember hó első három napján a beiratások, javító-, pót- és felvételi vizsgák megtartat- tak, ugyanezen hó 4-dikén megkezdett a rendes tanítás a tanrend és a tanév kezdetén szükséges útasítások közlésével.

Már szeptember 10-dikéig, tehát dicséretes pontossággal beirat- kozott 168, az egész tanév alatt pedig felvétetett 187 tanuló, kik közül 175 nyilvános-, 12 magán-tanuló; ág. ev. 58, ref. 30, róm. kath. 37, gör. kath. 2, mózes vallásu 60; haladó 180, ismétlő 7; magyar 178, német 6, tót 3. Nyiregyházi születésű 104, szabolcsmegyei 142, más megyékből való 45.

Polgári állásuk szerint a tanulók szülei ekkép osztályozhatók: értelmiségi 66, önálló őstermelők — bérlők 32, kereskedők 45, iparo- sok 36, magán-tisztviselők 5, személyes szolgálatot tevők 3.

Az év folyamán kilépett 13, maradt az év végén 174.

Hasonlításba téve a tanulók ez idei létszámát a múlt évivel, nem constatálható szaporodás, de utalni lehet azon sajtászerű véletlenre, mely szerint e létszám a megelőzővel egészen azonos. Legkevesebb tanuló volt a VI-dik osztályban, minek oka ezen — tavaly V-dik osz- tállynak néptelenségében lelhető fel, hol mindössze öten voltak.

Szaporodás mutatkozik az ág. ev. tanulók számában, a mennyiben a 23.5⁰/₀, melylyel ezek iskolánkban az elmúlt évben képviselve voltak, 31⁰/₀-ra emelkedett; a többséget azonban ez évben is az izraeliták tar- tották meg két tanulóval.

A gazdaközönségből ez évben is csekély számú gyermek vette igénybe a tanintézetet és ezek közül is a legtöbb reményre jogosító csak- nem a tanév végén elvonatott az iskolától.

2) A tanári karban történt változás.

A tanítás rendes menetét az egész tanéven át semmiféle körülmény sem zavarta meg. A tanári karban azon változás történt, hogy Materny Lajos tanár egészségi okoknál fogva a tornatanításról lemondott; he-

lyébe a kormányzó iskolai tanács Stoffan Lajos ev. tanítót alkalmazta, ki mint a tornászatban jártas és tanításához értő, a testgyakorlatnak tanítását mind a hat osztályban heti 4 órában elvállalta, s ilyen minő- ségben az egész tanév alatt közreműködött.

3) Fegyelmi ügy.

Hogy minden tanuló tudja mi a kötelessége, hogy a középiskola növendékeihez kötött igényeknek megfelelően, szokott ünnepélyességgel az iskolai tanács elnökségének és a tanári testületnek jelenlétében felolvastattak az iskolai fegyelmi szabályok szeptember 16-dikán, mely alkalommal az igazgató beszédében figyelmeztette az ifjúságot azon érzelmekre, melyek által a komoly tanulónak áthatva kell lennie a tanév kezdetén, s különösen buzdította azt nemes elhatározásra saját és a haza érdekében. — Ha mégis előfordultak mulasztások, kihágások és bármi, a mi fegyelmi szabályaink, erkölcsi- vagy nevelészeti elveink szerint tiltva van; azok megszüntetésére kellő időben és szigorral, de a legnemesebb szándékkal történt intézkedés.

Miután azonban az elkövetett vétségek általában olyanok, melyek a fiatal korral járó pajkosság — hevedesség — vagy könnyelműségből szoktak elkövetetni és nem erkölcsi súlyedés vagy megrögzött romlott- ság folyományai, nem tagadhatom meg annak kijelentését, hogy tanu- lóink magok viselete általában kielégítő volt.

4) Vallás erkölcsi képzés.

Miután a tanári kar azon meggyőződésben van, hogy a közép- iskolának is feladata az embert szellem- s vallás erkölcsileg lehetőleg legtökéletesebb lénynyé képezni, hogy az ily szellemű neveléssel egybe- kapcsolt oktatás azon központ, mely körül törekvésének forognia kell; mindent elkövetett és alkalmazásba hozott, mi az ily értelmű cél megközelítését előmozdítja. Minden vallás felekezeti tanulókat saját hitoktatójok által részesítették vallásos képzésben s egyaránt kötelező volt az isteni tiszteleten való részvétel vasár- és ünnepnapokon. Az ág. ev. tanulók pedig ez évben is áldozócsőtörtők napján járultak testületi- leg a tanári karral az Urvacsorájához, mely alkalommal Leffler Sámuel tanár rövid tartalmas beszédben figyelmeztette az ifjúságot a szent cselekmény fontos céljára és áldásos következményeire, s ugyan ő

végezte ez ünnepi szertartást is Jungmann Géza segédlelkész közreműködése mellett.

5) Egészségi állapot.

Tanítványaink egészségi állapota általában véve kielégítő volt. Komolyabb és huzamosabban tartó betegség miatt csak Korányi Endre tanítványunk volt kényszerítve hosszabb ideig távol lenni az iskolától, sőt utóbb ugyanazon okból ki is lépett. Felemlitendőnek tartom azon járványszerűleg fellépő ugynevezett „fültő mirigydagánat“ betegséget, mely mint általában városszerte úgy április és május hónapokban kivált I-ső és II-dik osztályu növendékeink között uralkodott; lefolyása azonban oly szelíd volt, hogy némelyeket az órák látogatásában sem akadályozott, általában pedig néhány napi hontartózkodás után minden komolyabb következmény nélkül elmúlt. — Valamint azon összes nyolcz év alatt, melyet szóló szerencsés volt ezen tanintézet szolgálatában eltölteni, — nem kényszerült látni gymn. tanuló ravatalát; úgy — Istennek legyen érte hála — halál eset ez évben sem volt.

6) A tanulók öntevékenysége.

Önképzőkör. Dalkör.

A tanulók öntevékenységének fejlesztésére két egyesület állott fenn.

a) Magyar önképzőkör. Ennek mint fennállása óta mindig, úgy ez évben is Leffler Sámuel tanár volt elnöke, kinek ügybuzgó és tapintatos vezetése alatt tartotta gyűléseit hetenként egyszer, mikor is a tagok magyar önálló műveket olvastak fel, melyek megbíráltattak szabadon, szóval és írásban; ugyszintén prósai olvasmányok fejtegetése, valamint költői művek elszavalása által az élőszóbeli előadás tökéletesítését tüzték ki czélul.

Tagjainak száma 36 volt, kik közül azonban a kör saját kebeléből 5 tagot hanyagság miatt, egyet pedig plagium miatt kirekesztett.

Tisztviselői valának: Diecz Lajos főjegyző, Bugsch Gusztáv titkár; Palugyai Zsigmond és Leschak Antal könyvtárnok, Nagy Lajos pénztárkezelő.

A könyvtár ez évben csupán ajándék útján szaporodott. A tagsági díjakból begyűlt pénzből ez évben is 5 forint tőkésített,

a többi pedig a jövő tanév elején könyvek beszerzésére fog fordíttatni.

Rendes gyűlésein kívül egy rendkívüli díszgyűlés is tartatott, melyen a megdicsőült halhatatlan költő Arany János emlékét az elnök kegyeletesen méltatta; ugyanakkor a kör felhívás folytán saját kebelében 15 frt 45 krt gyűjtött az emlékére felállítandó szobor javára.

b) Dalkör. Jelen iskolai évben a gymnasiumi ifjuság hanganyag tekintetében oly szerencsés volt, hogy a hangváltozáson átesett tanulókból, mint a főtanodákban *férfikar* volt szervezhető. Ezen körülmény azért is említésre méltó, mivel ez gymnasiumunk fennállása óta az első eset. De hogy a jövő iskolai évben ismét szervezhető lesz-e egy férfikar, az ifjainknak az intézetből magasabb osztályokba való eltávoztása folytán kérdésessé válik. A dalkör tagjai következők:

Andráscsik Endre, Battári Béni, Csécsy Sámuel, Dövényi Károly, Huszár Kornél, Jármay Géza, Klein Gyula, Kovács Ferencz, Nagy Lajos, Nagy Kálmán, Nagy Sándor, Noszágh György, Palugyai Zsigmond, Rochlicz Ignác, Roth Ákos, Soltész Gyula, Szénfy Gyula, Szezsich Gyula, Szinegh Elemér, Victorisz József, a kik egyeseket (kiket? ez úttal nem jelezzük) kivéve, dicséretes szorgalommal vettek részt a tanórákban, s ott valódi ügyszeretetet tanusítottak az énekművészet iránt.

A dalkör nyilvánosan három ízben, u. m.: egy gyászesetnél, a csángó magyarok fogadtatásakor és a május 28-dikán tartott majalesen működött, midőn kedvező időben élvezték tanulóink a tavasz és a megújult természet örömeit.

7) A tanárok működése.

Nagyfontosságú körülmény lévén a tanuló sikeres haladhatására annak kellő előkészültsége, a tanári kar az I-ső osztályba lépő tanulót, ha az szükségesnek látszott, felvételi vizsga alá vetette, s a gyengének talált elutasított. A tanári kar a felmerült szükséghez képest tartott értekezletein megállapította a tankönyveket és tanrendet; tárgyalta a beérkezett kérvényeket, a felsőbb tanhatóság leiratait, egyházkerületünk rendezetét és tanáregyesületének alapszabály-javaslatát. Megbeszélés tárgyává tette időnként az ifjuság szorgalmát és előhaladását, minek folyománya volt, hogy a hanyag tanulók az igazgató által a tanári testület jelenlétében nyilvánosan figyelmeztettek kötelességeik

teljesítésére és hanyagságuk szomorú következményeire; az osztálytanároknak pedig kötelességévé tétetett, hogy erről szóval vagy írásban a szülők is értesíttessenek. A tanárikar közös megállapodás alapján részesítette ösztöndíjakban a legérdemesebb tanulókat, szigorú tekintettel az alapítvány feltételeire, s általában mindenre kiterjesztette figyelmét, mi által a tanintézet, s benne a tanuló ifjuság testi és szellemi előhaladása előmozdítható.

8) Az ifjuság a jótékonyság terén. Filléregylet. Gyűjtések.

Az ifjuság erejéhez képest résztvett a jótékonyság gyakorlásában is. És pedig :

a) az évek óta fennálló ugynevezett „Filléregylet“ Leffler Sámuel tanár vezetése alatt egyesek önkéntes, krajezáros adakozásaiból összegyűjtött az

I-ső osztályban	14 frt 5 krt,
II dik „	9 „ 70 „
III-dik „	4 „ 89 „
IV-dik „	5 „ 33 „
V-dik „	6 „ 14 „
VI-dik „	2 „ 66 „
Összesen	43 frt 77 krt.

Ez összeghez hozzájárul továbbá :

a tanári kar adománya	5 frt.
Hoffmann és Bauer urak adománya	10 „
a gyámintézeti gyűjtés $\frac{1}{3}$ -a	2 „ 90 kr.
büntetéspénzből	— „ 17 „
tehát összesen	61 frt 84 kr.

Mult évről resignált tartaléktőke és kamatai tesznek 83 frt 60 krt,
 vagyonállás összesen : 145 frt 44 kr.

Ez összegből ösztöndíjakra és jutalomkönyvekre kiadatott 50 frt,
 maradvány 95 frt 44 kr,
 mely összeg kamatozás végett elhelyeztetve kezeltek.

b) Az e. e. e. gyámintézetre pedig gyűjtött az

I-ső osztály	2 frt 21 krt,
II-dik „	2 „ 10 „
III-dik „	2 „ 9 „
IV-dik „	1 „ 37 „
V-dik „	1 „ 20 „
VI-dik „	— „ 54 „
különböző czimen	— „ 50 „
összesen :	10 frt 82 kr.

Ebből az igazgató a hegyaljai ág. ev. főesperes urhoz 8 frt 12 krt, a filléregylet pénztárába pedig 2 frt 70 krt juttatott.

c) Az önképzőkör a felállítandó Arany-szoborra tagjai között 15 frt 45 krt gyűjtött, mely összeg az „Egyetértés“ fővárosi napilap szerkesztőségéhez küldetett.

d) Végre egy elszegényedett néptanító felsegélésére 5 frt 12 kr gyűjtetett és alkalmas úton az illető kezeihez juttatott.

Az itt elősorolt czimeken a tanuló ifjuság összesen 93 frt 23 krt gyűjtött.

9) Ösztöndíjak- és tandíjelengedésben részesülők.

A jó magaviselet és kitartó szorgalomban kitűnő tanulók a következő ösztöndíjakban részesültek :

1) A Nikelszky Andor nevére tett alapítvány kamataiból Vietorisz József V. oszt. tanuló 26 frt 43 krtban és a hagyományozó unokája Soltész Gyula III. oszt. tanuló 26 frtban részesültek.

2) Augusztinyi Jánosné alapítványából Andráscsik Endre 15 frt 77 krt és Nagy Lajos 15 frtot kaptak. Mindketten V. osztálybeliek.

3) A Szekeres-féle alapítványból jutalmat kaptak : Nagy Sándor VI. oszt., Nádassy Jenő III. oszt., Kovács Imre III. oszt., Kubacska András I. oszt. tanulók, és pedig Nagy Sándor 10 frt 74 krt a többiek 8—8 frtot, csak Kubacska András 6 frtot.

4) Zsiska-Gráf ösztöndíjból : Diecz Lajos VI. oszt. 15 frtot, Kovács Ferencz IV. oszt. 12 frt 76 krt.

5) Kollner Illésné alapítvány kamataiból jutalmat nyertek : Fábry Károly II. oszt. 5 frt 31 krt, Holek Soma I-ső oszt. 5 frtot.

6) A „Bajuszkör“ alapítvány kamatait 6 frt 25 krtban Buchner Sámuel IV. oszt. tanuló nyerte el.

7) Groák Zsigmond-féle alapítványnak 1882. végéig járulékos kamataiból ez évben először Friedlieber Sándor V. oszt. 4 frt 78 krt, Flegmann Adolf III oszt. 4 frtot nyert. Ezen új alapítvány teljes évi kamatja csak a jövő tanévben fog kiadhatni.

8) Somogyi Dezső és Zsiska Julia két szegénysorsu tanulónak iskolai könyvek beszerzésére tett 100—100 forintos alapítványának kamatait 6—6 frtot Gömör János III. és Petrikovics Pál I. oszt. tanulóknak íteltetett oda, mely jutalmak az alapító kívánsága szerint még február 18-ikán kihirdették nagy. Farbak József iskolatanácsi lelkész által, a pénz azonban az illetők nevére takarékpénztári betétkönyveken helyeztetett el, s azt kamatjaival együtt a jövő tanév elején a kitűzött célra felhasználhatandják.

9) A „Fillér-egylet“ által begyűjtött összegből jutalmaztattak: Fuchs Aladár II. oszt. 10 frttal, Hoffmann Sándor IV., Hoffmann Ernő II. oszt. 5—5 forinttal; Sipos Gyula II. Valent Pál, Mikecz Péter 4—4 frttal, végre Krausz Pál I. oszt. 3 frttal.

Ugyanezen egyleti pénzből jutalomkönyvek által Gara Sándor IV., Molnár Ágoston. III., Szesztay László III., Virágh László II. Kerekréty Miklós és Maier Ottó I. osztályu tanulók lettek kitüntetve.

10) Groska-féle alapítványból mint jó rajzolók lettek jutalmazva; Bogsch Gusztáv VI., Schmocz Ferencz V., Nagy Zoltán III. oszt. 5—5: és Takács István I. oszt. 4 frt 61 krral.

11) Suták Antal-féle 924 frt 25 kr, alapítvány kamatai 2 tanulóknak pályázat útján fognak ez évben először kiadatni 12—12 forintjával. Pályázhat ág. ev. szegény szorgalmas tanuló, még református is, ha rokon. A pályázat ideje és feltételei a helybeli lapokban fognak annak idejében közölni.

12) Tandij-elengedésben részesültek összesen 19 tanuló. Nevezetesen 5—5 frt engedtetett el Szokoly Gyula, Petrikovits Pál I. Kerekes Gyula II, Prok Gyula, Gömör János III, Kerekes Ferencz, Székely József, Noszágh György IV. oszt. tanulóknak. 10—10 frt tandij engedtetett el. Guttman Izidor, Fekete János, Fekete Mihály I, Spira Vilmos, Sipos Gula, Murányi Géza, Iklódi László, Fuchs Aladár II. oszt. Battáry Béni, Buchner Sámuel IV. oszt. 15 frt. Leschák Antal V. oszt. 20 frt. Haas Béla I oszt. 30 frt. Kürtössy Géza V. oszt. tanulóknak. Az elengedett tandijösszeg 205 frt. Azonfelül a gymnasiumi alapra fizetendő 1 frtot, az igazgató következő tanulóknak engedte el: Hólek Soma,

Petrikovits Pál, Kubacska András, Fekete János, Fekete Mihály, Valent Pál, Haas Béla, Dövényi Gyula, Takács István I.; Fuchs Aladár, Sipos Gyula, Iklódi László, Mráz Elek, Gerhardt László II.; Rausz Samu III; Buchner Sámuel, Battáry Béni, Nagy Kálmán, Kerekes Ferencz, Székely József, Dövényi Károly IV.; Leschák Antal, Kürtössy Géza, Vietorisz József, Schmotzer Ferencz V.; Nagy Sándor, Szénfy Gyula VI. oszt. tanulóknak (összesen 27 frt.)

Megjegyzendő, hogy a jótétemények, melyekben különböző czimtanítványaink ez évben részesültek, 644 frt 65 krnyi összeget tesznek ki. Azon felül 10 tanuló még magántanítás által is nem csekély jövedelemre tett szert, a mi azonban, tapasztalat szerint sok esetben a tanuló saját teendőinek elhanyagolását vonná maga után, ezért csak kivételesen engedélyezendő.

10. Új iskolai tanács.

A jelen iskolai év legfontosabb mozzanatai között áll az új isk. felügyelő és tanács megválasztása. Miután ugyanis a múlt 1882-ik évi november 19-én mandatumuk mindkettőnek lejárt, a Nyiregyháza város által kiadott alapító levél értelmében a helybeli ág. ev. egyháztanács 1883. évi februárius hó 11-én tartott ülésében ismét hat évre megválasztottak. Felügyelőül Palánszky Sámuel volt iskolai felügyelő újból, 12 tanácsosul pedig: Bencs László, Jánószky András, Kerekréthy Miklós, dr. Meskó László, Jozska János, Somogyi Gyula, Zajác József, Majerszky Béla, Barzó János, Leffler Sámuel, dr. Meskó Pál, Kacska János.

Midőn az így megalakult iskolai tanácsot szívből üdvözölni szerencsém van, azon reménynek adok kifejezést, hogy a jövő nagy feladataival szemben a nevelés szent ügye ezen újonnan megalakult s magasztos czélú testülettel mindenkor résen találandja. Nagyok, fontosak, sok tekintetben súlyosak a jövő feladatai, mert míg egyrészt gymnasiumunk megfelelőbb elhelyezése, — osztályainak kiegészítése, alapítványának talán jövedelmezőbb kezelése, — miután e tárgyban a város és takarékpénztár között létrejött szerződés határideje a jövő 1884. évi szeptember hóban lejár — oly feladatok, melyek követelőleg zörgetnek; másrészt a megalkotott országos középiskolai törvény nem egy új követeléssel lép elő, melynek például 32 §-a szerint „a rendes tanárok száma az igazgatón kívül, bármely középiskolában nem lehet kisebb az abban fennálló osztályok számánál; s eszerint osztályaink mai létszáma

mellett is okvetlen szükséges már egy újabb tanszék felállítása. A munka nagyságának tudata azonban fokozza az erőket a teendők megoldásában s Isten segedelme — és ezen diszes testület ügybuzgalmában bizva, hisszük elég fog tétetni mindazon igényeknek, melyekkel a haza, az egyház és a haladó kor állanak előnkbe.

11. Adományok. Új alapítványok.

A közönség a következő adományok által részesíté iskolánkat becses pártfogásában a lefolyt iskolai évben :

1) Palánszky Sámuel gymnasiumunk felügyelője a könyvtár részére 32 kötet különböző nyelven írt szépirodalmi tudományos és egyéb tartalmu könyvet s a „Groschen bibliothek“ 54füzetkékjét adományozta.

2) Bartholomaeidesz János főesperes ur ugyancsak a gymnasiumi könyvtár részére megküldte Kossuth Lajos iratainak 3-ik kötetét.

3) Schröder Károly körmöczbányai állami főreáliskolai igazgató a fentebb említett célra megküldte Gyorgyik Gyula orsz. gy. képviselő „Körmöczbányai“ czimü művének egy példányát.

4) Bogdány Károly főelemi tanító ugyancsak a gymnasiumi könyvtár részére „Aranyszemek a talmudi bányából“ czimü művét két kötetben.

5) Kerekréthy Miklós, Nyiregyháza városának főkapitánya ritka szép példány 3 m. 4 cm. röpterjü Napkór határában lőtt fakó keselyüt (*vultur fulvus*) vett meg és adott ajándéknul a gymnasiumnak, melyet szivességből Ebers Oszkár ur szent-György-Ábrányi gazdatiszt tömött ki, miért e helyen neki az intézet nevében ismételve köszönetet mondani el nem mulaszthatom.

6) A nyiregyházi takarékpénztári egyesület a tápintézet folyó szükségeire 20 frtot adott.

7) A „Szabolcsi hitelbank“ a felállítandó gymnasiumi épületre 30, a tápintézetre pedig 14 frt. 34 krt. ajándékozott.

8) Nyiregyháza város a közönsége az őszi gyűjtés alkalmával a tápintézetre 157 frt 77 krt adományozott.

9) Hoffmann Adolf és Baumann Mór urak 5—5 forintnyi szakértői díjukat a „Fillér-egylet“ javára ajánlották fel, mely Nagy Lajos kir. járásbíró által kézbesítve, rendelkezési helyére lett elhelyezve.

10) Lang Lajos ur a nyiregyházi cassino választmányának közvetítése által a gymnasiumi épület alapjára 30 frtot adományozott. Ezzel kapcsolatban felemlitem, hogy

11) Az építkezési alap néhai Suták Antal-féle 249 frt, 51 krnyi alapítványával szaporodott.

12) A nyiregyházi ifjuság egy nyári multságának bevételéből 3 frt 81 krt a tápintézetre adományozott.

13) A „Sóstó fürdői-társulat“ Benes László ur indítványa folytán ugyancsak a tápintézetre 10 frtot szavazott meg.

14) Még a mult évi tornavizsga alkalmával az ügyes tornászok megjutalmazására adakoztak : Sexty Gyula, Menyhért János, Fábry Tóbiás, Gredig Jeremiás, Palánszky Sámuel, Virágh Kálmán, Bogár Lajos, Hoffman Adolf, Silberstein L. 1—1 frtot; Martinyi Sámuel, Maurer Károly, Nagy Sándor, Liptay Ferdinand, Jánószky András, Bergstein L., Sztarek Ferenczné 50—50 krt összesen 12 frtot. Ez összeg a tornavizsga végeztével kiosztatott.

Iskolánk ösztöndij-alapítványai két szomorú alkalomból ugyanannyi alapítvánnyal szaporodtak, a) mult 1882-ik évi augusztus 30-án tartott iskolatanács ülésben hivatalbeli elődöm azon jelentést tette, hogy helyben lakó özv. Groák Zsigmondné, szül. Bleuer Berta urnő hozzá következő levelet intézte : „Tekintetes igazgató ur! Felejthetlen férjem Groák Zsigmond emlékét kegyelettel akarván megörökíteni s a helybeli ág. evang. gymnasium és annak tek. tanári kara iránt mélyen érzett tisztelem és hálámnak kifejezést adni : egy 500 frtos alapítványt kívánok létesíteni.“

„Az 500 frtot alapítványi tőkének óhajtanám tekinteni olykép, hogy az : „néhai Groák Zsigmond alapítványa“ névvel jelöltessék és annak minden évi kamataival egy a tanári kar által valláskülönbség nélkül, szorgalmánál és erkölcsi magaviseleténél fogva méltónak kijelölt szegénysorsu ifju segélyeztessék.“

„Továbbá óhajom, hogy az általam létesítendő alapítvány a gymnasium minden más vagyonától ugy a jelenben, mint jövőre is külön kezeltessék és más alapítvánnyal össze ne olvastassék s hogy jelen levelem alapítványi-levél érvényére emelkedjék.“

„Az alapítvány tőkéjeül szolgáló 500 frtot mellékelve maradok Nyiregyházan, 1882. augusztus 24. özv. Groák Zsigmondné szül. Bleuer Berta.“

Az adományozás bejelentése örvendetes tudomásul vétetvén, az alapítvány tőkéjeül szolgáló 500 frtról szóló takarékpénztári könyvecske a fent egész terjedelmében jegyzőkönyvbe vett és alapítványi-levél ér-

vényére emelt levéllel együtt megörzés végett a gyűlés folyama alatt alapítványi pénztárnoknak adatott át.

A nemes és fenkölt gondolkodású s nagylelkű adományozó urnő özv. Groák Zsigmondné szül. Bleuer Berta ő nagysága iránt kifejezett mély háláját és őszinte köszönetét az iskolatanács megörökíteni s azt az iskolai tanács elnöksége, — jegyző — és gymnasiumi igazgatóból álló tisztelgő küldöttség által előszóval is kifejezni rendeli.

b) Ugyancsak a múlt évi decz. 27-én tartott isk. tanácsi gyűlésen nt. Farbaky József lelkész-elnök bejelentette Zsiska Julia urnő Nyiregyházán, 1882. decz. 14-ik napján kelt alapító-levelét, mely szószerint következőkép hangzik: „Mélyen sujtolt anyai szívem az oly ifjan elhalt Dezső fiam emlékét hön ápoló érzetének és a saját jótékonytárgyat gyakorolni vágyó lelkemnek tesztek némileg eleget, a midőn ezennel egyszáz — egyszáz a. é. forintot alapítványozok oly módon: hogy ebből az egyik egyszáz forint „Somogyi Dezső nyiregyházi születésű műegyetemi hallgató és tartalékos tüzérhadnagy“ neve alatt, a másik egyszáz forint pedig „Zsiska Julia nyiregyházi lakos“ neve alatt, mint elidegeníthetelen és semmi más célra nem fordítható tőke a nyiregyházi ág. evang. egyház tisztelt iskolatanácsa által kezeltessék és hogy ezen mindkét tőkének, mely az én halálom után örökösöm által a kezelő iskolai tanács pénztárába befizetendő lesz, 6%-os kamatai a két alapító nevében nt. Farbaky József, ez időszert helybeli ág. evang. lelkész ur által az ő legjobb belátása szerint, az ő halála után pedig a kezeléssel megbízott iskolatanács által a helybeli ág. evang. gymnasium két szegény sorsu de minden tekintetben *legérdemesebb, első sorban ág. evang. hitvallásu tanulójának* kizárólag *iskolai könyvek beszerzésére* évenként, és pedig mindenkor *februárius 18-ik* napján kiadassanak.“ Kelt Nyiregyházán, 1882-ik évi december 14-ik napján. Elöttünk: Somogyi Gyula, Garay Gábor és Zsiska Julia, ugy is, mint az 1881-ik évi decz. 14-én életének 22-ik évében elhunyt fiamnak Somogyi Dezsőnek édes anyja.

Kiknek emléke ily szép és ércznél maradandóbb kegyeletes ténynyel van megörökítve, azoknak porai felett a csendes békesség angyala fog őrtállva virasztani; a jótékonytárgyatban vigasztalást keresőkre és mély gyászba borult családjaikra pedig a segélyezett szegény tanulók hálája fogja istennek áldását és vigasztaló kegyelmét imájában lekönyörögni.

12) *Gymnasiumunk fejlesztése érdekében történetmegyei mozgalom eredménye*

Hivatalbeli elődöm tüzetesen ismertetvén azon nagyfontosságú mozgalmat, mely gymnasiumunk fejlesztése, illetőleg kiegészítése által megyénk szellemi gyarapodását vette célba. Szabolcsmegye állandó bizottságának azon javaslatát, hogy e tárgyban a nm. vallás- és közoktatásügyi miniszterhez fölrirat intéztessék, 1882. évi június 9-én tartott közgyűlésben a megye közönsége is egyhangulag elfogadta. A felterjesztett föliratra a 20,729. sz. a. következő válasz érkezett:

„A vármegye közönségének f. é. június 9-én 115. szám alatt kelt felterjesztésére, a melyben azt kéri, hogy a Nyiregyháza város és ág. evang. egyház részéről fentartott hatosztályu gymnasium teljes gymnasiummá állami segélylyel kiegészítése ügyében a fentartó testülettel tárgyalások tétessenek folyamatba — értesitem a megye közönségét, hogy mindaddig, míg a középtanodai törvényjavaslat törvényerőre nem emelkedik, ilynemű tárgyalásokban bocsátkozni általánvéve nem tartom időszertűnek. Budapest, 1882. július 5. A miniszter meghagyásából: Tanárky Gedeon államtitkár.

A fentérintett megyei közgyűlés a fölrirati javaslat elfogadásának kapcsában érdekközösségbe akarván vonni Szabolcsmegye közönségét az által, hogy a megye ezen szellemi s követte anyagi előhaladását nagyban előmozdító cél költségéhez szintén hozzájáruljon; útasította a kormányzó alispánt, hogy e célra megyszerte gyűjtést foganosítsion. Azonkivül azonban, hogy gr. Dessewffy Miklós ő méltósága 1000 frtról szóló alapító levelet ajánlott fel, mely összeg 6%-os kamatjának erre illetékes helyen évenkénti kifejezésére magát kötelezte, — ezen gyűjtés csekély eredményt mutatott fel. Ugyanis a nyirbátori járásban begyűlt 1 frt 80 kr; a n.-kállóiban 30 frt 20 kr; a dadai alsó-jársban 6 frt 46 kr; összesen 38 frt 26 kr. A többi négy járásban pedig a gyűjtés teljesen eredménytelen maradt. Hajlandó vagyok azonban hinni, hogy ezen csekély eredmény oka talán nem a közöny és áldozatkészség hiánya-, mint inkább a gyűjtés módjának czélszerűtlenségében rejlik.

Miután a nm. vallás- és közoktatás-ügyi miniszterium és a hozzá felterjesztett föliratban érdekelt Szabolcsmegye közönsége között iskolánk fejlesztése, illetőleg kiegészítése érdekében szükséges tárgyalások megindításának akadályá középiskolai törvény megalkotása által elhárított, miután továbbá a megye szellemi gyarapodását előmozdító ezen elhatározás indokai ma is ugyanazok, idején és helyén való, hogy Szabolcsmegye közönsége támaszkodva a nyiregyházi ág. ev. egyház és

Nyiregyháza városa már tapasztalt áldozatkészségére, haladjon tovább azon úton, melyre a közművelődés előbbrevitele érdekében lábát az első lépésre letette, s vegye fel az elejtett fonalat annyival is inkább, mert a középiskolákról szóló új törvény 47-dik §-a világosan mondja, hogy „valamely vallásfelekezet által fentartott oly középiskolát, melynek fennállását országos műveltségü vagy fontos helyi érdekek kiválóan igénylik és melyet az illetők nem birnak saját erejükből a törvényes kellekeknek megfelelően fentartani, különösen, ha egyszersmind középiskolai célra tett és helyhez kötött jelentékeny alapítványok vannak, a vallás- és közoktatásügyi miniszter segíyezheti és illetőleg gondjai alá veheti — az ezen §-ban folytatólag közölt — lényegesebb feltételek alatt és módon.“

13) Könyvtár. Gyűjtemények.

A könyvtár és gyűjtemények szaporodásáról a következőket jelenthetem :

1) A gymnasiumi könyvtár szaporodott :

a) Vétel útján az iskolai tanács által e célra megszavazott 50 frtból a term. stb.

b) Ajándék útján : t. Palánszky Sámuel isk. felügyelő ur adományából 32 kötettel és egy olcsó kiadású német mű 54 füzetkéjével; Schröder Károly körmöczbányai főreáliskolai igazgató által küldött „Körmöczbánya“ stb. cz. művel; Bartholomaeidesz János főesperes ur „Kossuth Lajos iratai“-nak 3-dik kötetével; Bogdány Károly által adományozott „Aranyszemek“ című művet.

2) Az állattani gyűjtemény Kerekréthy Miklós ur által ajándékozott „Fakó keselyűvel“ (Vultur fulvus) és több tanuló rovargyűjteményével.

3) A régiség- és éremgyűjtemény 4 darab ajándékozott éremmel.

4) A földrajz tanításához szükséges térképgyűjtemény vétel útján szaporodott a földterületének főalakjait ábrázoló térképpel.

5) Az ásvány-gyűjtemény Feldheim Jenő és nagy Lajos V-ik oszt. tanulók ajándékából saját készítményü jegeczalakokkal szaporodott.

6) Moticskó György ugyancsak gyűjteményeink részére 27 különböző madártojást ajándékozott.

14) Szigorlatok.

A két részre osztott tanévben az első félévi szigorlatok jan. 22-én kezdődtek s tartottak január 30-ig; a tanévet befejező nyári szigorlatok pedig kezdődtek június 18-án s végződtek június 26-án, június 27—28-án tartattak meg a közvizsgák, mely után zárünnepélylyel fejeztetett be a tanév.

15) Tápintézet.

Tápintézeti ellátásban részesült a lefolyt tanévben 8 tanuló Ezek közül 2 a teljes 50 frtnyi díjat fizette, féldijas volt 4, egészen ingyenes 2.

I. A tápintézet bevételeit képezte :

1. Pénztári maradvány az 18 ⁸¹ / ₈₂ -ik tanévről	1255	frt	41	kr.
2. A tápintézeti alapítvány 1882-ik évi kamatja	241	„	76	„
3. Egyházkerületi gyűjtés	247	„	44	„
4. Nyiregyházán eszközölt gyűjtés	157	„	77	„
5. A nyiregyházi ifjuság nyári mulatságának jövedelméből	3	„	81	„
6. Sóstó-társulat adománya	10	„	—	„
7. Nyiregyházi takarékpénztár adománya	20	„	—	„
8. Szabolcsi hitelbank	14	„	34	„
9. Tanulók által fizetett díj	140	„	—	„
10. Időközi kamatokból 1882. decz. 31-ig	33	„	50	„
		összesen :	2124	frt 03 kr.

II. Kiadás :

1. A tanulók ellátására	561	frt	50	kr.
2. Vegyes kiadás	4	„	—	„
		összesen :	565	frt 50 kr.

III. Mérleg :

Bevétel	2124	frt	03	kr.
Kiadás	565	„	50	„
		maradvány :	1558	frt 53 kr.

ehez járul még egyenes követelésként két tanulótól 30 frt; ennél fogva az összes pénztári maradvány 1588 frt 53 kr.

A tápintézetbe vallásfelekezeti különbség nélkül vétetnek fel a tanulók. Ebédre kapnak mindennap levest, húst, főzeléket; hetenként

egyszer még sültet vagy tészta ételt s kellő adag kenyeret; a vacsora főzelék- és kenyérből áll.

Ebéd- és vacsoráért 50 frtnyi díj fizettetik két egyenlő részben félévenként előre.

Azon tanulók, kik a tápintézeti díjnak egészben vagy részben való elengedéseért folyamodni akarnak, kérvényüket folyó évi aug. 31-ig Leffler Sámuel igazgatóhoz adják be.

16) Figyelmeztetés.

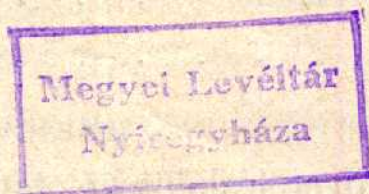
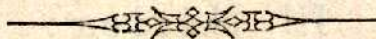
A jövő 188³/₄-ik tanévben a beiratások augusztus 30 és 31-ik napjain és szeptember első két napján történnek. Ugyanakkor tartatnak a felvételi-, pót- és javító vizsgák. A rendes tanítás szeptember hó 3-án kezdődik,

A szükséges statisztikai adatok bevallása czéljából kéretnek ugy a rendes, mint a magántanulók szülői vagy gyámjai, hogy fiaik beiratásánál személyesen megjelenjen sziveskedjenek.

A gymn. tápintézet szeptember hó 1-ső napján nyitattik meg; melybe a tanulók vallásfelekezeti különbség nélkül vétetnek fel. — Ebédért és vacsoráért 50 frtnyi évi díj két részletben, félévenként előre fizetendő.

Azon tanulók, kik tandíj vagy tápintézeti díj elengedésért akarnak folyamodni, kérvényeiket az igazgatóhoz s ez úton az iskolai tanácshoz terjeszszék be; szeptember hó 15-kén túl benyújtott kérvények figyelembe nem vétetnek.

Jövő évi igazgatótanár : Leffler Sámuel.

1187.